

EMLÉKEZÉS

P O M O G Á T S B É L A

Az életöröm tanára

Emlékbeszéd Takáts Gyula síremléke előtt

Egy síremlék előtt nem szokás az életörömről beszélni, hiszen magát az alkalmat, tudniillik azt, hogy halott mesterünk és barátunk földi nyugvóhelye előtt gyülekezünk, a gyász komor színei szövik át. Itt és most, a költő születésének egy évszázados fordulóján mégsem a gyászról kívánok beszélni, inkább arról, hogy Takáts Gyula emberi és költői mivoltában, egyéniségében és életművében milyen nagy ajándékot kaptunk a Gondviseléstől. Minden emberi életnek van valamiféle üzenete, ez nem ritkán tragikus, minthogy be nem váltott tervekre, megghiúsult reményekre, nemzedékek meddő küzdelmeire emlékeztetnek ezek. Ritka az olyan sors, amelyről elmondható, hogy öröme nevel, reményre biztat, olyan örökséget hagy ránk, amely mindenkoron élni segít és arra nevel, hogy békében legyünk a világgal és önmagunkkal. Takáts Gyula élete és munkássága ilyen: élete, amely a mögöttünk álló zavaros és tragikus évszázadban ritka személyes biztonság és belső emberi harmónia birtokában mutatta fel azt, hogy a kiegyensúlyozott gondolkodásnak és a mértékletes életörömnek minden gonosz tapasztalat ellenére mégiscsak vannak esélyei, és munkássága, amely maga az alkotó munka értelmének és békítő hatalmának az érvényességét mutatja fel.

Igaz, Takáts Gyulának is meg kellett küzdenie a kor kihívásaival és rettenetével, ő is fájdalmasan élte meg azt az Adytól már igen korán megélt tapasztalatot, miszerint „minden egész eltörött”. Költészetében ő is beszélt erről, nem egyszer éppen a szép harmónia természetes otthonának ismert mediterrán világban: Hellaszban, Itáliában járva vetett számot a klasszikus összhangok összezavarásának elszomorító tapasztalataival. Mégis, meg tudott ezekkel küzdeni, helyre tudta állítani az élet, a munka, a teremtés értelmébe vetett hagyományos hitet. Megküzdött azért a belső biztonságért, amit ez a hit adott számára, Kaposváron vagy Becehegyen olyan szűkebb hazára talált, ahol ennek a küzdelemnek voltak győzelmi esélyei. A mérték és az arány tisztelete, az otthonosság derűje, a lélek bölcsessége kellő védelmet kínált számára a gonosz és ostoba tapasztalatok ellenében. Ezért mondhatom azt, hogy síremléke előtt állva és költői sorsával, életművével számot vetve nem az elmúlás fájdalmát kell átélnünk, hanem annak a jó érzését, hogy Takáts Gyula és költészete megadatott nekünk, hogy ismertük és szerettük őt és ő szeretett bennünket. Angyalok továbbítsák ezt a szeretetünket és hűségünket neki.

(Elhangzott 2011. február 4-én, a kaposvári Keleti Temetőben.)